

פורסם באוגוסט 2018 באמצעות מידע שנאסף בין נובמבר 2017 וינואר 2018, המבוסס על דוחות עדכניים וניתוח זמין.

תוצאה סופית

37

בישראל, ילדים מהגרים עלולים להיכלא עם כניסתם לישראל, אך החוק מציין עילות לשחרורם. כתוצאה מכך, רב הילדים המהגרים שוהים בכלא תקופה קצרה בלבד. ילדי מהגרים ובני משפחותיהם שנעצרים למטרת גירוש מהארץ, עלולים לשהות במעצר תקופות ממושכות עד לגירושם.

נציין שילדים מבקשי מקלט, לא מלווים או עם משפחותיהם, אינם נתונים במעצר. הליכי הערכת גיל לא תמיד מדויקים. יש לפתח בדחיפות הליכי זיהוי ועיבוד על מנת להבטיח באופן מיטבי את טובת הילדים וכן תכניות מתאמי טיפול לכל הילדים, כולל ילדים המלווים בבני משפחותיהם.

	ישראל	אפשרי
אמנות	16	20
חוקים מקומיים	0	10
זיהוי	8	26
השמה	6	12
זכויות	11	20
פיקוח	4	12
סך הכול	45	100
נקודות שירדו	-9	-15
נקודות בונס	+1	+15

אמנות 16/20

ישראל אישרה ארבע מתוך שש האמנות והפרוטוקולים המסייעים בהגנה על ילדים במצבי הגירה.

המלצה: רצוי שממשלת ישראל תאשר את הפרוטוקול האופציונלי לאמנה נגד עינויים, יחס או ענישה אכזריים, לא אנושיים ומשפילים (OPCAT) ואת האמנה הבינלאומית להגנה על זכויותיהם של כל מהגרי העבודה ובני משפחותיהם.

חוקים מקומיים 0/10

לישראל אין כיום כל חוקים שמקדמים מדיניות הגירה רגישה לילדים. עם זאת, ישראל, אשררה את אמנת האו"ם לזכויות הילד. לפי הקווים המנחים שסופקו על ידי האמנה, "לעולם אין לעצור ילדים עקב סיבות הקשורות למעמד או למעמד הוריהם. על מדינות לבטל לחלוטין מעצר הגירתי של ילדים. מעצר הגירתי של ילדים צריך להיות אסור על פי חוק ועל האיסור להיות מיושם במלואו בפועל."

המלצה: על ממשלת ישראל להתאים את חוקי המדינה להנחיות ועדת האו"ם לזכויות הילד וההערה הכללית על זכויות האדם של ילדים במצבי הגירה בינלאומית, ספטמבר 2017.

זיהוי 8/26

מדיניות שקיימת מאז שנת 2003 להפרדה בין עצורים קטינים לבגירים אפשרה לישראל רמת זיהוי והערכת גיל של קטינים. ייצוג משפטי ללא תשלום ניתן לקטינים לא מלווים, אך שירות זה מוגבל. ילדים לעיתים לא מזוהים כקטינים למרות שמדינת ישראל חתומה על האמנה לזכויות הילד. חוקים הנוגעים לתושבים שאינם מתועדים אינם מבדילים בין בגירים, קטינים, או ילדים. לכן, לעיתים ילדים מוחזקים בכלא למשך תקופה ממושכת ללא גישה למסמכי תיעוד, עובדים סוציאליים, או פסיכולוגים.

המלצה: ממשלת ישראל ראויה לשבח על שינוי המדיניות שלה עד כה, המעניקה ייצוג משפטי ללא תשלום לקטינים לא מלווים. על הממשלה להרחיב תכניות אלו כך שיכללו ייצוג משפטי לכלל הילדים. על הממשלה לפתח בהקדם תהליך כולל על מנת להבטיח זיהוי ראוי, החלטות המתחשבות בטובת הילד ומתאמי טיפול לכל הילדים: לא מלווים וכן ילדים המלווים בבני משפחותיהם או אפטרופסים.

השמה 6/12

בישראל, קטינים לא מלווים שוחררו לפנימיות לאחר מספר חודשי כליאה ומשפחות מבקשי מקלט מורשות להתגורר בקהילה. עם זאת, משפחות אלו נאלצות לשלם למדינה מיסים כבדים ולא זוכות לכל תמיכה ממשלתית. מסיבה זו, משפחות רבות אינן יכולות לשלם דמי שכירות ולעיתים הן חסרות הצרכים הבסיסים ביותר לילדיהם.

המלצה: ממשלת ישראל ראויה לשבח על מאמציה לדאוג לרווחתם של ילדים לא מלווים. מן הראוי שממשלת ישראל תאמץ אפשרויות השמה ותקצה תמיכה ממשלתית גם לילדים המהגרים עם הוריהם או בלויית אפטרופוס. זאת על מנת לוודא שהם זוכים לקבל את כל צרכיהם הבסיסים בהתאם לסטנדרטים והתחייבויות הבינלאומיים.

זכויות 11/20

גישה לזכויות אינה קבועה בישראל. לילדים לא מלווים יש גישה לפנימיות שם זוכים למענה צרכיהם החברתיים. לילדים גם ניתנת גישה לשירותי חינוך - אם כי במקומות מסוימים החליטו העיריות להפריד לסביבות למידה שונות תלמידים אזרחים וכאלו שאינם אזרחים באופן שאילץ התערבות של בית המשפט לפתרון הסוגיה. הורים של ילדים שאינם אזרחים יכולים לרכוש ביטוח בריאות לילדיהם. מבוגרים והורים יכולים לעשות שימוש באשרת השחרור בתנאים מגבילים שברשותם (2א5) על מנת לעבוד, למרות שפרקטיקה זו איננה חוקית באופן טכני. בינואר 2011, בית המשפט העליון אישר את התחייבות הרשויות שלא לאכוף את איסור ההעסקה שלא כדין על מבקשי מקלט או על מעסיקיהם, עד הודעה חדשה. למרות זאת, גישה לעבודה, דיור וביטוח בריאות למשפחות עם ילדים עדיין מוגבלת, עקב העלויות והמיסים גבוהים שמטילה הממשלה. על אף שאין חקיקה רשמית שאוסרת על מעצר במקומות אלו, רשויות ההגירה נוטות להימנע ממעצר מבקשי מקלט ומהגרים בבתי חולים ומשרדי ארגוני חברה אזרחית.

המלצה: ממשלת ישראל ראויה לשבח על שהיא מספקת לילדי מהגרים שירותי חינוך שווים לאלו שניתנים לאזרחי המדינה. יש להבטיח שזכויותיהם של כל הילדים מתקיימות בסביבות הלמידה, כמו למשל מתן תמיכה מיוחדת כדי להבטיח השתתפות מיטבית בחיים חינוכיים. מן הראוי שהממשלה תבטיח באופן מידי שגישה לביטוח בריאות, שירותי חינוך ודיור להורים יובטחו בחוק.

פיקוח 4/12

החוק בישראל קובע ביקורת שיפוטית על החלטות המעצר. עם זאת, לבית הדין לביקורת משמורת של שוהים שלא כדין יש סמכות מוגבלת בפועל. נתוני הגירה וגירוש מפורסמים ארבע פעמים בשנה, אך הם אינם מכילים מספר כולל של עצורים ומשך המעצר לפני הגירוש, לישראל אין מנגנון מניעה לאומי, ואין גוף ממשלתי שמפקח בקביעות על תנאי מעצר של מהגרים.

המלצה: מן הראוי שממשלת ישראל תשפר את הציון באמצעות אישור הפרוטוקול האופציונאלי של אמנה נגד עינויים ונגד יחס או ענישה אכזריים, לא אנושיים ומשפילים (OPCAT), שיפור הביקורת השיפוטית על החלטות מעצר בפועל, ופרסום נתונים סטטיסטיים מפורטים ומתורגמים על אוכלוסיית העצורים על בסיס חודשי.

נקודות שירדו -9/ -15

עקב המעצר והכליאה הממושכת של ילדים שנעצרו עם בני משפחה שממתינים לגירוש – חלקם למעלה משנה - ישראל איבדה מספר נכבד של נקודות.

המלצות: מן הראוי שממשלת ישראל תימנע מכליאת ילדים בכלל, בחוק ובפועל, ותאמץ התחייבויות וסטנדרטים בינלאומיים. בנוסף, מן הראוי שהממשלה תשקול להפחית את שלושת חודשי המעצר לילדי מבקשי מקלט המגיעים דרך תחנות מעבר לא מוסדרות (על פי החוק למניעת הסתננות). כמו כן מן הראוי שהממשלה תבחן את מדיניותה בגבול הדרומי עם מצרים, בעקבות דיווחים על הרחקה מהגבול של קבוצות הכוללות נשים, ילדים ותינוקות. הרחקות אלו בעבר גרמו לכליאה ממושכת של משפחות במצרים.

נקודות בונס +1/15

ישראל ראויה לשבח על רצונה לשפר את תנאי הכליאה של משפחות עצורות. כך פעלה להעברתן של משפחות ממתקן הכליאה יהל"ם לכלא גבעון, שמספק תנאים טובים יותר. עדיין, נדרשים שינויים מהותיים על מנת להבטיח שישראל תכבד את זכויות האדם של משפחות מהגרים וזכויות ילדים כפי שמנחה האמנה בדבר זכויות הילד (CRC)

המלצות: ממשלת ישראל מתבקשת ליישם סטנדרטים בינלאומיים ולעמוד בהתחייבויותיה הבינלאומיות, על ידי מניעת מעצרים של כל הילדים. מן הראוי שהממשלה תרחיב את תכניתה לילדים לא מלווים באופן שיכלול את כל ילדי המהגרים, בין אם הם מלווים ובין אם הם מהגרים עם הוריהם או אפוטרופסיהם. בנוסף הממשלה מתבקשת להפעיל תכניות תיאום טיפול כדי לתמוך במשפחות המתגוררות בארץ ללא מעמד, על מנת לבחון את האפשרויות שלהן להסדרת מעמד או ליציאה מרצון.

כרטיס ניקוד זה הוערך על ידי ועדת אינדקס של NextGen ישראל:

- המוקד לפליטים ולמהגרים

למידע נוסף אודות אופן חישוב תוצאה זו בקרו ב <http://next-gen-index.org>

אם יש לכם שאלות, בבקשה צרו קשר עם הקמפיין
העולמי:

media@endchilddetention.org

מקורות נוספים

אמנות וחוקים

- ארצות הברית: [מעמד האישור לישראל](#)
- ישראל: [החוק למניעת הסתננות](#)
- ישראל: חוק הכניסה לישראל

שילוב בקהילה ותמיכה

- קו לעובד: [קרן הפיקדון לפליטים, מבקשי מקלט ותוצאותיה ההרסניות, 2017](#)
- המוקד לפליטים ולמהגרים [המאבק לסיום מעצר קטינים ללא ליווי בישראל, 2014](#); [נייר עמדה: חלופות למעצר, 2014](#) (המוקד לפליטים ולמהגרים, האגודה לזכויות האזרח בישראל ורופאים לזכויות אדם בישראל)
- [PHRI - רופאים לזכויות אדם](#)
- [א.ס.ף - ארגון סיוע למבקשי מקלט](#)
- [ARDC - המרכז לקידום פליטים](#)
- [אפריקאים](#)
- [ארגון סיוע למבקשי מקלט ופליטים](#)
- [המרכז לפליטים בנגב](#)
- [HIAS - החברה לסיוע למהגרים](#)
- [המרכז לקהילה האפריקאית](#)
- [עבריים](#)
- [בירושלים - JACC](#)
- [ACRI - האגודה לזכויות האזרח](#)
- [ספריית הגן לפליטים ועובדים זרים](#)
- [בישראל](#)
- [Schoolhouse](#)

תשתיות ופיקוח

- המוקד לפליטים ולמהגרים: [בתי דין סקירת המעצר, 2014](#), [מעצר הגירה בישראל - דוח מעקב שנתי, 2017](#), [מדיניות ההחזרה של ישראל בגבול עם מצרים](#)
- המרכז לקידום פליטים אפריקאים והמוקד לפליטים ולמהגרים: [אל תשלחו אותנו בחזרה כדי שנהפוך לפליטים שוב](#)
- לשכת עורכי הדין בישראל: [דוח פיקוח על מתקנים סהרונים, 2014](#)
- משרד הפנים: [דוח עובדים זרים, 2017](#) (עברית)
- הארץ: [ישראל שמה ילדים מהגרים אפריקאים בכלא, לא במתקן לקטינים, 2012](#)
- נציבות האו"ם לפליטים: [מעבר למעצר: אסטרטגיה גלובלית לתמיכה בממשלות לסיום מעצרם של מבקשי מקלט ופליטים, 2014-2019](#)